

Klarin rat i mir

Iz poglavlja „Put u neizvesnost“

Pokretna vrata vagona zatvorila su se iza Klare. Čula je kako je neko napolju obmotao lanac oko brave. Ona je bila jedina koja je utovarena u Boki. Utovarena! Da, to je bio tačan izraz. Jednostavno je bila podignuta i ubačena u železnički vagon. Kao neka beživotna stvar.

U vagonu je gorela petrolejska lampa. Nalazila se u sredini prostora na maloj gvozdenoj peći koja nije bila založena, mada je preko ravnice duvao oštar vetar a prve snežne pahuljice su kroz otvore za vazduh padale na krevete od dasaka. Osim nekoliko mesta pod prozorima bili su skoro svi kreveti zauzeti. Sa usiljenim osmehom na usnama Klara se uputila do najbližeg slobodnog mesta. Njena senka se podigla na drvenom zidu, kad je prošla pored lampe.

Sela je na donji krevet. Na gornjem se već nalazio fini sloj snega. Ali ni dole nije bilo bolje. Promaja je vukla tačno iza njenog vrata. Posle izvesnog vremena promenula je mesto i sela na drugu stranu kreveta – kod nogu. Tamo je manje duvalo, ali nije bilo toplije. Ceo prostor je bio opremljen sa dvospratnim drvenim krevetima sem malog dëla u sredini na kome se nalazila peć. „Madraci“ su bili natrpani slamom a jastuka nije bilo. Jorgan je morala sama da ponese, rekla joj je jedna žena, kad je primetila da Klara traži pokrivač. U vazduhu se je osećao miris kravlje balege. U takvim vagonima su obično transportovana goveda.

U Lazarevu je voz ponovo stao. Bilo je utovareno još pet žena. Voz je odmah nastavio dalje. Pridošlice su bespomoćno gledale oko sebe.

„Ovde ima još mesta!“, viknu Klara i mahnu rukom. Žene su brzo zauzele slobodna mesta. Sem jedne. Za nju nije više bilo. Ispod debelog zimskog kaputa i velike vunene marame bilo je teško pogoditi njenu starost. Nosila je sa sobom veliki kofer i jorgan uvijen u zavežljaj. Oklevajući je prišla Klari. „Smem li da sednem pored Vas?“ upita ona. Dva tamna oka gledala su je prijateljski ispod debele marame. „Sva mesta su zauzeta.“

„Izvolite.“ Klara se pomeri na stranu. „Mada ovde žestoko vuče promaja.“

Žena je razmotala svoj jorgan. „Zar Vi nemate nikakav pokrivač?“ upita ona kad je videla da je Klara u svom kaputu sedela na krevetu.

„Ne.“

„Smem li da raširim moj? Dovoljno je velik za nas obe.“

„Hvala.“

Klara je ranije iz razgovora drugih žena razumela da su sve one ponele od kuće svoje jorgane. Takođe su uz to imale i hrane za najmanje osam dana. To im je bilo zapovedeno od vlasti njihovog sela.

Krevet je bio preuzak, da bi Klari i njenoj drugarici u postelji ponudio dovoljno mesta za ležanje. Namestile su se da spavaju sedeći jedna naspram druge. Vremenom se Klarino telo polako grejalo ispod pokrivača. Kakva sreća da je ova žena došla kod nje! Ona bi se do jutra sigurno smrzla na smrt. Misli su joj otišle do Nikole. Sigurno je u međuvremenu svratio kod nje i našao njenu praznu kuću. Video je da je ona nestala bez da je nešto ponela. Odmah ujutru on će otići u opštinu i raspitati se o njoj. Možda bi mogao da uhvati već jutarnji voz. Sve će biti dobro. Sutra uveče ona će sigurno sedeti sa Nikolom, Nevenom i Emom u kuhinji.

Posle izvesnog vremena voz se zaustavio i duže ostao da stoji. Klara se popela na krevet i pogledala kroz mali vazdušni otvor.

„Mi smo u Velikom Bečkereku!“ viknula je svojoj okolini.

Žene su počele da se spremaju za izlaženje. Ipak vrata vagona se nisu otvorila. Dosta dugo. Onda su ponovo legle. Izgledalo je da će morati da provedu noć u vozu.

Klara je sela na svoju stranu kreveta i pokrila se do brade svojim delom pokrivača. Iz bifea na stanici čula se muzika. Neko se smejao.

„Srećna Nova godina!“, čula je ženu pored sebe kako šapuće. „Neka 1945. bude bolja nego ova.“